

Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle Köy Sağlık Memurlarının geçim durumlarını düzenlemek üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunlara ek kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/235)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71. 902, 6/2417

25 . VIII . 1947

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle Köy Sağlık Memurlarının geçimlerini düzenlemek üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunlara ek olarak Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 22 . VIII . 1947 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan

R. Peker

Gerekçe

Köy Enstitülerini bitirerek köyde vazifelendirilecek öğretmenlerin geçimlerini sağlamak üzere köy okullarına arazi tahsis etme işi güçleşmiştir. Bu güçlük gün geçtikçe artmaktadır. Geçim arazisi sağlanabilmiş olan okullarda hizmete giren ve istihsal yapan öğretmenlerin de pek azı geçimini temin edebilmekte, büyük çoğunluk ise geçinemiyerek şikâyet etmektedir. Geçenler de, geçinemiyenler de istihsal meşgalesi sebebiyle kendilerini gereği gibi asıl işlerine, öğretmenliğe veremiyor, öğrencilerini okutma ve yetiştirme işinde halkı tatmin edemiyorlar.

Bu şartlar altında İlköğretimi yaymak güçleşecek, istenen ve beklenen verim alınamayacaktır. Halkımızı süratle seviyelendirmek ve Türk Milletini halk idaresi nizamı içinde ilerletmek için biran önce ilköğretimi yaymak, bu yoldaki çalışmalarını her gün biraz daha hızlandırmak zordur. Devlet Maliyesinin yükünü de artırmamak daima gözönünde bulunduracağımız esaslardandır. Bu esasa riayet etmek şartıyla köylü vatandaşları infial ve şikâyete sevk etmeden ilköğretimi çabukça yayabilmek için usullerimizde bazı değişiklikler ve köy eğitimine ait 3803 ve 4274 sayılı Kanunlarda bazı düzeltmeler yapmak zarureti şiddetle kendisini duyurmaya başlamıştır. Aşağıdaki maddelerde düzeltmelerin mahiyetiyle bunları gerektiren sebeplerin açıklanmasına çalışılmıştır.

3803 sayılı Kanununun 7 nci maddesi Köy enstitülerini bitiren Köy öğretmenlerine başlangıçta 20 lira ücret verilmesini emretmektedir. Daha sonra bunlara 15 lira aynı yardım ve 480 kuruş olağanüstü zam verilmesi kabul edilmiştir. Yine 3803 sayılı Kanununun 12 nci maddesine göre bu öğretmenlere geçim arazisi tahsis edilecek ve bunlar aynı kanununun 11 nci maddesine göre bu geçim toprağında zirai istihsal yapmalarını mümkün kılacak surette tohum, canlı, cansız, Tarım araçları ile donatılacaktır. 4274 sayılı Kanunun bu konuyla ilgili maddeleri de bu esasların nasıl uygulanacağını belirtmektedir. Bu kanunların bugüne kadarki tatbikatından elde edilen sonuçlar ümit ve cesaret verici olmamıştır. Öğretmenin geçiminin, yapacağı istihsale bağlanma-

sı esası bizzat kendisini, Hükümeti ve köylü yurttaşları yenilmesi imkânsız zorluklarla karşılaşmıştır. Bu zorlukların asıl sebebi kanun hükümlerini uygularken yapılmış olan bazı hatalı işlemler değildir. Kanun hükümleri daha dikkatli ve basiretli olarak uygulanmış dahi olsaydı uğranan zorluklarla yine karşılaşılacaktı.

Yıllarca devam etmiş olan bu tecrübedeki başarısızlığın dayandığı iki esaslı sebep şunlardır: 1) Umumiyetle köylerde öğretmenin geçimine yetecek toprak bulunmamaktadır. 2) Toprak bulunabilmiş köylerde de öğretmen ya mustahsil olamamış, ya elde ettiği mahsul emeğini karşılamamış, veyahut istihsale koyulan öğretmen bu işte öğretmenlik ödevini bağdaştırıp ahenkli bir şekilde yürütememiştir.

Nazari olarak 40 - 50 haneli bir köy halkının rızkını çıkardığı topraklardan bir parçasının köyün çocuklarını yetiştirecek öğretmenin geçimi için ayrılması mümkün görülebilir. Fakat bu düşünce bazı bölgelerde realitemize hiç uymamaktadır. Nüfusun kesafet halinde bulunmadığı bazı bölgelerde küçük köylü işletmelerini bozmaksızın yerine göre bir veya daha fazla öğretmenli okul işletmesinin kurulmasına yetecek kadar toprak bulunabilir, fakat öyle yerler de vardır ki oralar da toprak üstünde yaşayan köylüye yetmemektedir. Karadeniz kıyıları bu durumdadır. Ormanlık bölgelerde ise tarıma elverişli ve bu yolda gelir getirecek arazi bulunamıyor.

Eğer öğretmenin geçimi için verilmek istenen toprak fiilen ziraat yapılan, işlenmiş arazi ise bunun ya sahibi veya zilyedi bulunmamaktadır. Ve bu toprak üzerinde topraksız köylüler de kirali olarak veya başka suretlerle çalışarak intifa etmektedirler. Fiili durum şudur ki nazari olarak mevcut görünen boş topraklar hakikatte bir çok köylerde yoktur. Bugün 774 e yakın öğretmene hiç toprak verilmemiştir.

3803 sayılı Kanun, öğretmenin geçimi için ayrılacak toprağın ilkönce Devlete ait araziden, bu olmazsa köyün ortama toprağından tahsisi, ihtiyaç bunlarla da sağlanamadığı takdirde satın alınmaya veya kamulaştırmaya başvurulması esasını koymuştur. Bu esas dairesindeki çalışmaların sonucu şudur: Öğretmenin geçimi için arazi sağlayan komisyonlar 444 yerde munhasıran kamulaştırmaya başvurmuşlardır. Dikkate şayan olan nokta Devlete veya köye ait araziden tahsis yapılmakla beraber bu tahsis yetmediği için 347 yerde ayrıca kamulaştırmaya da başvurulmuş olmasıdır.

Kamulaştırma yoluyla köylüden toprak alınması Hükümet makamlarıyla yurttaşlar arasında ihtilâflar doğurmuştur. Köyde okulun ve eğitiminin kurulması gibi büyük milli bir dâva bu ihtilâf yüzünden zedelenmektedir. Henüz köy eğitiminin kurulması işinin başlangıcında bulunuyoruz. Kamulaştırma usulünde ısrar edildiği takdirde bu ihtilâflar çok yıllar gittikçe derinleşerek devam edecektir. Cumhuriyetimizin nizam ve ahengi bakımından bu hal teeviz olunamaz. Bu sebeple öğretmenin geçimi için toprak sağlanırken kamulaştırma usulünden vazgeçmek gerekmektedir. Bu zaruretini telkin eden başka sebepler de vardır :

4274 sayılı Kanununun 28 nci maddesine göre geçim arazisi kamulaştırılma yoluyla sağlandığı takdirde itiraz mercii mahkemelerdir. Arazisi kamulaştırılan yurttaşların mahkemeye başvurmaları halinde kamulaştırma bedelinin çok yerde 5 - 10 had artırıldığı görülüyor. Çok yerde bu bedeli köy bütçesinden ödemeye imkân bulunamıyor. Bu yüzden kesinleşmemiş veya bozulmuş kamulaştırma kararları pek çoktur. Yine arazisi kamulaştırılan yurttaşlardan pek çoğu Büyük Millet Meclisine; Başbakanlığa ve diğer ilgili Bakanlıklara başvurmuşlardır. Bu türlü şikâyetlerin sayısı 1666'ya bulmuştur. Kanun hükmünün sarahati karşısında usulü dâhilinde cereyan etmiş ve kesinleşmiş işlemler üzerine hiçbir şey yapılamıyor.

Söz konusu edilen 28 nci maddeye göre kamulaştırma kararını vali vermekte ise de bu işlemi ikisi köyden ve üçü Milli Eğitim mensuplarından olmak üzere beş kişilik bir komisyon idare etmektedir. Milli Eğitim mensupları çok kere birinci derecede öğretmenin menfaatinin korunması gayretiyle mümkün olduğu kadar kâr getirebilecek arazi üzerinde duruyor ve bunları köylünün ödeme takatini düşünerek ucuza maaletmeye çalışıyorlar. Köy muhtarı ve ihtiyar kurulundan seçilen üye ise çok kere köylüler arasındaki ihtilâfların tesiri altında bulunuyor, taraf tutuyor ve zilyedli araziyi göstermiyorlar, komisyonu sağlanmasını daha kolay buldukları topraklara ima-

le ediyorlar. Bu yüzden köylülerin kendi aralarında ve köylülerle öğretmenler arasında şiddetli çekişmeler oluyor.. Bunların sonuncu olarak bazı yerlerde geçim toprağının tahsisi veya kamulaştırılması işlemleri husulünce kesinleşmiş olsa bile bunlara öğretmen tarafından el konamıyor. Bu sebepten öğretmenin sürüp ektiği tarla ve bahçelerdeki mahsullerin yakıldığı, imha edildiği ve bunlar benzer başka suçlar işlendiği kaydolunmuş-tur.

Hangi şekilde ve surette olursa olsun öğretmene geçim toprağı sağlanabilmiş köylerin çoğunda öğretmenin müstahsil duruma geçmesi ülküsü gerçekleşmemiştir. Bu konuda karşılaşılan başlıca zorluklar şunlardır : Verilen arazi fundalık, mera, bataklık veya tamamıyla ham, işlenmemiş topraklar olabiliyor. Bu türlü toprakları işletebilmek sürekli ve zahmetli çalışmaları gerektiriyor. Yıllarca ve sabırla uğraşmaksızın bu yerleri verimli hale getirmek mümkün olmuyor. Kendilerine böyle topraklar verilmiş olan öğretmenler bunlarla uğraşmaktan bezgin ve yıldırdır. Birçok bölgelerde de verilebilen topraklar aslında verimsiz oluyor. Bire üç alman bir toprak üzerinde bütün bir istihsal yılı çalışıp çabalyan köylüye bu emeğinin getirdiği kazanç gayet az olmaktadır. Kendisini beslemek şöyle dursun, tohumunu bile çıkaramayan öğretmenler görülüyor. Bunlardan bazıları hayvanlarını beslemekten âciz kaldıkları için bunları aldıkları enstitülere geri vermek mecburiyetinde kalmışlardır. Zirai istihsal alanında kollektif bir çalışma ile mümkün olmaktadır. Öğretmen ana baba ; kardeş gibi yardımcılarından mahrum ise kendisine verilen tarlaları tek başına işletemiyor. Bu yüzden tarlalarını, hayvanlarını, tarım aletlerini kiralamak zorunda kalanlara, hattâ türlü bahanelerle elden çıkaranlara yer yer rastlanmıştır. Bu hallerin zaruri neticesi olarak aileleriyle birlikte çalışmaları halinde elde edebilecekleri mahsülün ancak yarısını çıkarabilenler oluyor.

Bazı yerlerde öğretmene geniş ve verimli arazi verilebilmiştir. Fakat bu gibi köylerde çalışan öğretmenlerin bir kısmı bu fazla toprağı işleyip çok kazanç elde etmek emeliyle bütün gayret ve dikkatlerini istihsale ve geçimlerine hasretmektedirler. Bu yüzden asıl işleri aksıyor. Öğretmenlere verilen hayvanlar hemen umumiyetle bakımsız bir halde kalmıştır. Hayvan bakımı mütemedi bir ihtimam istiyen bir iştir. Öğretmen atını, öküzünü, ineğini, koyun ve keçisini beslemek, bunların mahsülünü almak için yardımcılarından mahrum ise bu hayvanlar ölüyor. Bunların tazmini eihetine gidilmesi hakkındaki kanun hükümleri türlü suiistimalere yol açmış bulunmaktadır. Bu yüzden birçok mahkûmiyet kararları verilmiştir. Bu ve emsali zorluklar karşısında bulunan genç öğretmenler ya geçimlerini düşünerek esas ödevleri olan öğretmenliği tamamıyla ihmal etmişler, yahut çok yerde görüldüğü üzere, Devletin kendilerine verdiği ücretle geçinerek istihsal işini yüzüstü bırakmışlardır. Aynı ilçe içinde çalışan talihli bazı öğretmenler zeytin, kendir, tütün gibi ürünlerden binlerce lira kazananlar bu kazançtan mahrum kalan arkadaşlarında hasret uyandırmıştır. Bu açıklamalardan anlaşılıyor ki, aynı bölgede aynı hizmeti görmek üzere aynı enstitüden çıkmış öğretmenlerden mahdut bir kısmının refaha erebilmesine mukabil büyük çokluk ağır geçim sıkıntısı çekmektedir. Bunların ilgili resmî makamlara yaptıkları müracaatlar eğ gibi büyüyor. Hepsi Hükümetten durumlarının düzeltilmesini bekliyorlar. Bu halin yıllarca sürüncemede kalması yüzünden enstitü mezunu öğretmenlerin çoğu kötümser olmuştur. «Burada dokuman konulara ait cetveller, rapor ve rapor özetleri gerekçeye eklenmiştir.»

İşte bu kanun tasarısı, ana hatları ile belirtilmeye çalışılan zorlukları gidermek amacı ile çalışılmıştır. Tasarıda hükümler uygulandığı zaman öğretmen, üzerine aldığı hizmeti memnurlukla idare edecek köylüler de kalkınmanın hareket noktası olan kültür kazanma ehdini benimsiyecek ve seveceklerdir. Tasarıdaki hükümlerin konuş sebepleri şunlardır :

1. — Yukarıda açıklanan sebepler dolayısıyla 4274 sayılı kanunun 28 nci maddesine yer almış olan kamulaştırma hükmü kaldırılmıştır.

2. — Birinci madde geçim toprağı verilmeyen öğretmenlerin alacağı ücretin başlangıcını ve âti şeklini belirtmektedir. Köy okulu öğretmenin barınacağı ve 4274 sayılı Kanuna göre köylü tarafından yaptırılmaktadır. Ayrıca 5 nci madde her köy okulunda bir uygulama bahçe kurulmasını emretmekte ve bundan intifa hakkını tamamıyla öğretmene bırakmaktadır. Bu bahçede mahallî şart-

lara uygun tarım istihsali ve arıcılık yapılacak, tarım sanatları uygulanacak ve kümes hayvanları yetiştirilecektir. 75 lira ücrete ev kirası ve uygulama bahçesinden intifa hakkı ilâve edilince köy öğretmeni diğer âmme hizmeti gören emsali ile eşit durumda bulunacaklardır. Her üç yılın bitiminde ücretine 10 lira zam yapılması suretiyle mesleğinde kıdem kazananların refahları da artacaktır.

Aylıkların üç ayda bir peşin verilmesi köy öğretmeni aylık almak için her ay şehir ve kasabayaya gelmek külfetinden kurtaracaktır. Öğretmenlerin tâyin edildikleri köylere kadar zaruri yol masraflarının Bakanlık bütçesinden ödenmesi de tabii görülmektedir. Hazırlanan Gelir Vergisi Kanunundaki esaslara uyularak bu ücretten vergi kesilmemesi esası kabul edilmiştir.

3. Kanun tasarısının 2. maddesi müstahsıl duruma geçmiş öğretmenlerin alacakları ücreti ve ücretin artış nispetini belirtmektedir. Bugün Köy Enstitülerinden mezun olanlar arasında pek az da olsa müstahsıl duruma geçip istihsali öğretmenlik ödevi ile bağdaştırabilenler de vardır. Bu durumda olanlar eskisi gibi çalışmakta devam edeceklerdir. ihtilâfsız olan Devlet arazisinden okullarına toprak verilmiş ve donatılmış olup da öğretmenlik ödevini aksatmaksızın müstahsıl duruma geçebilmiş öğretmenlerin gelirleri yerine göre 500 lira ile 2000 lira arasında dalgalanmaktadır. Bu kadar kazanç sağlayabilen öğretmenlere şimdiki gibi ayda yalnız 40 lira ücret verilmesi kâfi görülmüştür. Bu durumda olan öğretmenlerin ücretleri her üç yılın bitiminde 5 lira artırılmaktadır. Bu suretle meslekte kazandıkları kıdem hakkı tanınmış bulunmaktadır.

4. Kanun tasarılarının 2. maddesiyle Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerin geçimlerini sağlamak maksadiyle ihtilâfsız Devlet arazisinden köy okullarına arazi tahsis edilmesi kabul edilmiştir. Bu toprağın tahsis edilebildiği köylerde vazifelendirilen öğretmenler bir yıl müddetle 1. maddede yazılı ücreti alacaklardır. Bu 1 yıl içinde öğretmen müstahsıl olmağı dilediği takdirde ve üst makamlarca bu dilek kabul edilirse bu köylerin okulları 3. maddeye göre canlı cansız Tarım araçlarıyla donatılacaklardır. O takdirde müstahsıl köy öğretmeni 2. maddede gösterilen ücreti alarak okula tahsis olunan topraktan intifa edecek, demirbaş dışında ürettiği hayvanlar da zatî malı olacaktır.

5. Kanun tasarısının 4. maddesi arazi tahsis edildiği ve donatıldığı halde müstahsıl olarak çalışmağı dilemeyen veya türlü sebeplerle müstahsıl duruma geçemiyen veya geçmesi halinde öğretmenlik ile istihsali ayarlamıyan öğretmenlerin durumunu tâyin ediyor.

Bu takdirde bu öğretmenlerde Tarım demirbaşlarının geri vermek şartıyla 1. madde hükmünden faydalanacaklardır. İl Millî Eğitim ve Tarım Müdürleri geçim toprağında çalışmayı istemiyenlerin müracaatlarını ve çalışmaları elverişli görülmiyen öğretmenlerin durumlarını inceliyerek düşüncelerini Bakanlığa bildireceklerdir. Bunun böyle olması gereken uygun kararlar verilmesini sağlayacaktır. İade edilen demirbaşlar satılarak tasfiye edilecek ve bu para M. Eğitim Bakanlığının o yıla ait bütçesinde köy okullarının donatılması faslına irad kaydedilecektir.

6. — Köy öğretmenin tarım işlerini bilen ve köye bu alanda yenilikler getiren insan olması onun başarısının ve köyde devamlı şekilde çalışabilmesinin başlıca şartlarından. Bu bakımdan köy okulunun bitişiğinde veya civarında tarım derslerinin uygulanması maksadıyla bir uygulama bahçesine lüzum ve zaruret vardır. Beşinci madde bu maksadı sağlamak amacı ile köy okullarından uygulama bahçesi kurulması ve burada mahallî şartlara en elverişli bir tarım istihsal nevinin uygulanması eğitim ve öğretim, öğretmenin geçimine medar olması, ona şehirde âmme hizmeti gören aynı derecedeki bir memurun yaşayışına eşit bir refah seviyesi sağlaması bakımından çok yerinde görülmüştür. Uygulama bahçesinin genişliği öğretmen ve öğrenci sayısı ile orantılı olacaktır. Uygulama bahçesi bir öğretmen için 50 ardan fazla olmayacaktır. Uygulama bahçesine mahallî özelliklere göre hangi tarım araçlarının verilmesi gerektiği özel bir komisyon tarafından saptanacak ve bu araçlar Bakanlıktan verilecek ödeneklerle temin edilecektir.

7. — Kanun tasarısının 6. maddesi uygulama bahçesindeki çalışmaların idare âmirleriyle tarım ve Millî Eğitim mensupları tarafından yakından denetleneceğini anlatmaktadır. Maddede

sayılan sebepler yüzünden uygulama bahçesindeki tesislere öğretmenlerin taksiri olmaksızın bir zarar geldiği takdirde bu zarar Millî Eğitim bütçesinden verilecek ödenekle tazmin olunacaktır.

8. — Kanununun 7. maddesi köy enstitüsü mezunu öğretmenlerin tâyin edilecekleri köylerin okullarına mümkün olan yerlerde devlete ait boş topraklardan arazi tahsisine devam olunacağına dairdir. Tahsis olunacak toprak miktarının Tarım İstihsal şekline, köyün bulunduğu bölgenin iklim şartlarına, toprağın kıraç veya su altı olmasına göre değişmesi zaruridir. Tahsis komisyonlarının tahsis işlerine esas teşkil edecek normlarını ilgili Bakanlıklar mümessilleri tarafından saptanması ve norm cetvelinin Bakanlar Kurulunun onamından geçmesi düşünülmüştür. Tahsis komisyonlarının bu normlara göre çalışması bir çok ihtilâfları, keyfi sayılabilen işleri önliyecektir. Vilâyetlerde ve kazalarda bu normlara göre arazi tahsisi işlemiyle meşgul olacak komisyonlara ilgili daireler memurları girecek ve bu işlemlerden doğan ihtilâfların nihai karara bağlama mercii Vilâyet yönetim kurulları olacaktır. Kanununun 8. maddesi uygulama bahçesinin sağlanması usul ve şeklini tâyin etmektedir. Uygulama bahçesinin tahsis yoluyla bulunamaması halinde satınalmaya ve kamulaştırmaya başvurulması zaruridir. Satınalma veya Kamulaştırmaya vali karar verir. Kamulaştırma işlerinde Köy Kanununun 4. neü maddesi esas tutulmuş ve ihtiyar kuruluna millî eğitim mensuplarından gezici başöğretmenle Bölge ilköğretim müfettişinin ve varsa Tarım öğretmeninin de katılması uygun görülmüştür. Kamulaştırma kararlarının valinin onamı ile yürürlüğe girmesi sayesinde, husule gelmesi mümkün birçok ihtilâfların önceden giderilmesi sağlanmış olacaktır. Kamulaştırma kararlarına malsahipleri tarafından vâkı olacak itirazların incelenmesi ve bir karara bağlanmasıyla mahkemeler değil, kaza ve vilâyet Yönetim Kurulları vazifelendirilmiştir. Köy Kanununu esasen yönetim kurullarını itiraz mercii tanımakta olduğuna göre aynı esasın okul uygulama bahçesi için başvurulmuş kamulaştırılmalar hakkında da kabulü maksadı daha kestirme ve emin yoldan sağlanabilecektir.

10. — Kanun tasarısının 9 neü maddesi köy okuluna tahsis edilmiş olan toprağın işletilmesi hakkındadır. Henüz öğretmeni gelmemiş veya gelmiş de müstahsil duruma geçmemiş okullara tahsis olunan geçim toprakları ihtiyar kurulunun kararı, vali veya kaymakamın bu kararı onamlamasıyla köy halkı tarafından imece ile işletilecektir. Okula tahsis edilmiş toprakların bu suretle işletilmesiyle hâsıl olan gelir okul yapımı ve okulun eksiklerinin giderilmesi başta olmak üzere köyün geri kalan mecburi işlerinde harcanmak için köy bütçesine irat kaydolunacaktır. İmece millî gelenegimizden biri olan bir usuldür. Köylüler başta okul işleri olmak üzere köylerinin umranı lehine bu tarlaları severek ve isteyerek ekip biçecekleri için tahsis yapılmış topraklardan bu suretle faydalanılması uygun görülmüştür.

11. — 10 neü madde okul için tahsis edilmiş toprakların gerekiyorsa kamulaştırılacak uygulama bahçesinin sağlanmasında kullanılması hakkındadır. Bazı köy bütçeleri kamulaştırma bedelini ödeyemeyecek kadar fakir olabilir. Bu takdirde Devlet malından okula tahsis edilmiş olan toprakların, kamulaştırılması zaruri olan uygulama bahçesi ile değiştirilmesi yerinde bir tedbir sayılmıştır. Ancak böyle bir mübadelenin yapılabilmesine ilkönce Maliye ve Tarım Bakanlıklarının muvafakat etmesi şart koşulmuştur.

12. — Kanun tasarısının 11 nci maddesi Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerin dâhil oldukları « Köy okulları Emeklilik ve Sosyal Yardım Sandığı » kuruluşu hakkındadır. Maddenin A fıkrasında emeklilik Sandığının gelirleri, bu gelirlerin tâbi tutulacağı işleri belirtiyor. Bu maddeye göre Köy enstitüsü mezunu öğretmenler 25 yıl hizmetten sonra emekliye ayrılma isteğinde bulunabileceklerdir. Bu takdirde en son aldıkları ücretin yarısı ile emekliye ayrılmaları genel hükümlere uygundur. 25 yıldan fazla hizmeti olanların emeklilik ücretlerine her yıl için % 2 zam yapılması teklif olunuyor. Âmme hizmeti görenlerin emeklilik haklarına paralel olan bu emeklilik şekli kabul edildiği takdirde hayatlarını köyde öğretmenlik etmeye hasretmiş olan yurttaşların istikballeri emniyet altına alınmış olacaktır. Yine aynı fıkrada fiilen tarımla uğraşacak öğretmenlere emekliye ayrıldıkları zaman 4753 sayılı Kanun gereğince topraksız yurttaşlar gibi toprak verilmesi ve topraklandırılan diğer yurttaşlar hakkında yapılan her türlü yardımın bun-

lara da yapılması düşünülmüştür. Maddenin d. fıkrası Köy enstitüsü mezunu öğretmenlerin dâhil oldukları «Yardım Sandığı»nın kuruluşu hakkındadır.

13. — Kanun tasarısının 12. maddesi Köy enstitüsü mezunu öğretmenlerin âmme hizmeti gören diğer Devlet memurlarının mazhar oldukları haklardan faydalanmaları hakkındadır. Bu maddeye göre Köy enstitüsü mezunu öğretmenler de kendilerinin ve karılarının ölümleri, çocuklarının doğumu hallerinde, hastalık sebebiyle izinli sayılmada, hastalıkların tedavisinde v. s. hususlarda âmme hizmeti görenlerle eşit bir himayeye mazhar olacaklar, aynı suretle çocuk zammı alacaklardır. Meslek hayatlarını tamamiyle köyde geçirmekle yükümlü bulunan ve bir âmme hizmeti gören bu insanların şehir ve kasabada Devlet hizmeti görenlerle eşit muameleye tâbi tutulmalarındaki zaruret üzerinde durmaya lüzum görülmemiştir.

14. — Kanun tasarısının geçici maddelerinden birincisi şimdiye kadar yapılmış olup da gerekenin baş tarafında mahzurları etrafınca anlatılmış bulunan kamulaştırma işlerinin tasfiyesine dairdir. Bu madde şimdiye kadar kamulaştırılmış olan toprakların, sahipleri tarafından 1948 yılı sonuna kadar usulü dâhilinde müracaat ettiği takdirde, kendilerine iade edilebileceğini göstermektedir. Böyle bir tasfiyeye lüzum vardır. Ailesinin geçimini sağlayan toprakları elinden alınmış köylü yurttaşlar bu suretle tatmin edilmiş olacaklar, Hükümetle Vatandaş arasında yersiz olarak doğmuş olan bir ihtilâf konusu ortadan kalkacaktır. Köy sandığına irat kaydedilen kamulaştırma parası okul yapımına ve eksiklerin giderilmesine harcanacaktır.

15. — Geçici ikinci maddede müstahsil duruma geçmek imkânı bulunmayan veya müstahsil olması üst makamlarca teviz edilmeyen öğretmenlerin durumunu tasfiye etmektedir. Geçim toprağından bir kısmı sahiplerine iade edilmiş olduğu için artık istihsal yapamıyacak durumda bulunan öğretmenlere birinci maddede yazılı ücretin verilmesi gerekmektedir. Bu takdirde bu okula verilen zirai donatım demirbaşları geri verilecektir.

16. — Geçici üçüncü maddede kanunun yayımı tarihinde üç yıldan fazla başarılı hizmeti olan öğretmenlerin ücret durumunu belirtmektedir. Üç yılın bitiminde başarıları görülen öğretmenlere birinci maddeye göre 10, ikinci maddeye göre 5 lira zam yapılması kabul edilmiş bu madde ile de birinci kıdemi başarı ile bitirmiş olanların kıdem zamlarına ait hakları tanınmış ve verilmiş olmaktadır.

17. — Kanunun birinci ve geçici üçüncü maddelerine göre artan ücret farklarını ve 12 ne maddeye göre yapılacak yardımları ve verilecek çocuk zamlarını 1947 yılı bütçesinin öğretmenlerin ücretleri ile ilgili 527 ne bölümünün 2 ne maddesinden karşılamaya imkân yoktur. Yine bu kanun tasarısının üçüncü maddesine göre istihsal ile uğraşacak öğretmenlerin donatımına hizmete girdikten bir yıl sonra girişileceğinden 546 ne bölümün 5 ne maddesinden yapılacak tasarruflarla bu ücret farklarını vesair ödenekleri ödemek icabedecektir.

18. — Tasarıya köy enstitülerini bitiren köy sağlık memurlarının geçim için istihsalden vazgeçerek tamamiyle kendilerini asıl işlerine vermelerini temin suretinde bir takım hükümler konmuş ve maddeler bu esasa göre şekillendirilmiştir.

Öğretmen işini belli zamanlarda görür Sağlık memurunun işindeki hususiyet onu heran, hiç beklenmedik zamanlarda hizmete koşturabilir. Bu sebeple bu neviden bir vazife ile istihsal işi hiç bağdaşamaz. Bu eihet gözönünde tutularak köy sağlık memurunun bizzat istihsal yapamıyacağı düşünülmüş ona istihsal yapmayan köy öğretmenleri gibi geçinebilmesi için ücret verilmesi uygun görülmüştür.

19. — Kanun tasarısının 14 ne maddesi 3803 ve 4274 sayılı kanunların öğretmenin geçimi ile ilgili maddelerini yürürlükten kaldırmaktadır.

20. — Kanun tasarısının 15 ne maddesi kanunun yürürlüğe girmesi tarihini tâyin etmektedir.

21. — Kanun tasarısının 16 ne maddesi bu kanunun Bakanlar Kurulunun yürüteceğini belirtmektedir.

Memleket gerçeklerine uygun esasları ihtiva eden bu tasarının kanun haline gelmesi köyde eğitimi kurma işini hızlandıracak, köy öğretmenlerinin geçimleri de emniyet altına girecektir.

T. B. M. M.

Geçici Komisyon

Esas No. 1/235

Karar No. 2

1 . IX . 1947

Yüksek Başkanlığa

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sunulan Köy Enstitüsü mezunu öğretmenler ile Köy Sağlık memurlarının geçimlerini düzenlemek üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı Kanunlara ek kanun tasarıları Komisyonunuza havale olunmakla Millî Eğitim Bakanının ve İlgili Bakanlıklar temsilcilerinin huzuru ile incelendi:

Tasarının tümü üzerinde açılan müzakerede, esas itibarıyla Köy Enstitüsü mezunu öğretmenler ile Köy Sağlık memurlarının geçimlerini düzenlemek bakımından aşağıda arzedilen sebepler dolayısıyla yerinde ve çok önemli bir teklif olduğu sonucuna varılmıştır:

3803, 4274 ve 4459 sayılı Kanunlar Enstitü mezunlarına başlangıçta 20 lira ücret verilmesini emretmektedir. Daha sonra bunlara 15 lira aynı yarı ve 480 kuruş olağanüstü zammı verilmiştir. Bu suretle mezunların ellerine ayda 40 lira kadar bir para geçmektedir. Aynı kanunlar hükümlerine göre Enstitü mezunlarının geçimleri için tarım araçları Devletçe temin olunmakta ve bir ailenin geçimine yetecek kadar bir geçim toprağı da sağlamaktadır. Ancak bu kanunların Enstitü mezunlarının geçimi ile ilgili hükümlerinin bugüne kadarki tatbikati umulan neticeyi vermemiştir. Enstitü mezununun geçiminin Devletten aldığı ücrete değil, topraktan yapacağı istihsale bağlanması Enstitü mezunu ve köylü bakımından birçok zorluklar meydana çıkmıştır.

Enstitü mezunu bakımından karşılanan güçlükler şunlardır:

a) Bazı bölgelerde toprak, üstünde yaşayan köylüye de yetmemektedir. Ve bundan dolayı bugün 774 öğretmene hiç toprak verilememiştir.

b) Bazı yerlerde toprağın ham ve işlenmemiş olması dolayısıyla öğretmen istihsale geçememiştir.

c) İstihsale geçebildiği yerlerin bir kısmında elde ettiği mahsül emeğini karşılayamamıştır.

d) Toprağın istihsale müsait olduğu bazı

yerlerde ise enstitü mezunu asıl vazifesinde aksaklık göstermiştir.

Bu duruma göre toprağı müsait olan yerlerde öğretmenlik ve sağlık memurluğu ile mütahassıllığı başarı ile birleştirebilen enstitü mezunu çok azdır.

Köylü bakımından öğretmene ayrılması lâzım gelen geçim toprağı dolayısıyla şu güçlükler ortaya çıkmıştır:

Her ne kadar yukarıda adı geçen kanunlar enstitü mezununa verilecek geçim toprağının evvelâ Devlete ait araziden, bu olmazsa köyün orta malı toprağından ve ihtiyaç bunlarla karşılanamadığı hallerde satın alınarak veya kamulaştırılarak teminini emretmekte ise de 444 yerde munhasıran kamulaştırmaya başvurmak zarureti olmuştur. Bu kamulaştırma Hükümet makamları ile köylü arasında bir takım ihtilâflara yol açmıştır. Büyük Millet Meclisi ve Devlet makamlarına kamulaştırma dolayısıyla yapılan şikâyetler sayısı 1666'ya bulmuştur. Ayrıca mahkemelere intikal etmiş, kesinleşmemiş veya bozulmuş mahkeme kararları da pek çoktur. Bunun sebebi çok kere kamulaştırma işinde birinci derecede enstitü mezununun menfaatinin korunması gayreti ile mümkün olduğu kadar iyi bir toprak elde edilmesine ve köylünün ödeme takatı da düşünülerek bu toprağın kaabil olduğu kadar ucuza mal edilmeye çalışılmasındadır.

Bu arada köy muhtarının ve ihtiyar heyetinden kamulaştırma işinde görevli olanların da çok kere köylüler arasındaki ihtilâfların tesiri altında kaldıkları görülmektedir. Bütün bunların neticesi olarak arazisi kamulaştırılan köylü elinden çıkarmak istemediği verimli toprağının üstelik ucuza bir fiyatla kendisinden alınması karşısında haklı bir infial duymakta ve bu hal hem köylüler arasında, hem de enstitü mezunu ile köylü arasında şiddetli geçimsizliklere yol açmaktadır.

Böylece köye bir kalkınma ışığı olarak gönderilen enstitü mezunu daha başlangıçta çeşitli se-

heplerle asıl vazifesi üzerinde gerektiği gibi çalışmamakta ve kalkındırmakla mükellef olduğu köylünün itimat ve sevgisi yerine güvensizlik ve infiali ile karşılaşmaktadır.

Yukarıda arzolunan düşüncelerle Hükümet gerekçesinde tasarrufların amaçlarını gösteren mütalâalar Komisyonumuzca tamamiyle yerinde görülmüştür. Ancak Komisyonumuz tasarıda belirtildiği üzere yalnız 4274 sayılı Kanunun 28 nci maddesinde yer almış olan kamulaştırma hükümlerinin kaldırılmasını kâfi görmemiş, genel olarak enstitü mezununa geçim toprağı verilmemesi prensipi üzerinde tam bir ittifakla birleşmiştir.

Komisyonumuzun görüşüne göre öğretmen her şeyden evvel öğretmen olarak çalışmalı ve bu vasıflarla köy kalkındırması hizmetini görmelidir. Öğretmenin bütün dikkat, alâka ve enerjisini asıl vazifesi üzerinde rahatlıkla toplayabilmesi için geçim sıkıntılarından uzaklaştırılması ve zirai faaliyetlerini okulun uygulama bahçesinde toplaması gerekir.

Hükümet gerekçesinde yer aldığı üzere kamulaştırma yapılmamakla beraber Devlete ait araziden geçim toprağı verme usulüne devam etmek ikiliği mucip olacak ve verimli geçim toprağı üzerinde çalışanlar evvelce olduğu gibi gene dikkat ve gayretlerini ençok bu istihsale hasredebcekler asıl ödevlerini ihmal eyleyecekler ve üstelik de bu durum geçim toprağı kazancından mahrum olan diğer öğretmenlerde haset uyandıracaktır. Komisyonumuzda Sayın Millî Eğitim Bakanının yaptığı açıklamalara göre ihtilâfsız Devlet toprakları üzerinde öğretmenlik ödevini aksatmaksızın tatmin edici bir müstahsil durumuna geçebilmiş olanların sayısının ancak % 5 olması da prensipin hepsine teşmili için kuvvetli bir sebeptir. Aynı fikirler sağlık memurları için de tekrarlanabilir.

Bu düşüncelerle Komisyonumuz ne suretle olursa olsun geçim toprağı verilmemesi prensipini kabul etmiş ve tasarrufların bütün maddelerini bu prensipin ışığı altında ele almıştır. Tasarrufların tümü üzerinde yapılan bu görüşmelerden sonra maddelerin müzakeresine geçilmiş ve görülen lüzum üzerine aşağıda arzolunan değişiklikler yapılmıştır:

1. — Tasarrufların birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

2. — İkinci ve Üçüncü maddeler gerekçe-

mizde izah edildiği şekilde geçim toprağı ile ilgili bulunduğundan kaldırılmıştır.

3. — Dördüncü madde, tasfiye hükümleri kanunun sonuna geçici madde olarak ayrıca konulduğu için kaldırılmıştır.

4. — Tasarrufların beşinci maddesi ikinci madde olarak yeniden tadvin edilmiştir. Bu maddenin ikinci cümlesinde öğrenci ve öğretmen sayısına göre hükümetçe derpiş olunan artma nispeti Komisyonumuzca memleket şartlarına göre uygun görülmemiş ve bunların da ileride köylüye yeni mükellefiyetler tahmili suretiyle ihtilâflar doğuracağı nazara alınarak iki dekarlık asgari ve on dekarlık azami bir hadde tahdit olunmuş ve bu bahçelerin bir defada tesisi cihetine gidilmesi uygun görülmüştür. Dördüncü cümledeki (intifa hakkı) tâbiri vuzuh temini bakımından (bahçenin ürünleri) halinde değiştirilmiş ve diğer cümleler aynen alınmıştır.

5. — Tasarrufların altıncı maddesinde denetleyiciler arasında Bakanlık müfettişleri ile ilk öğretim müfettişlerinin de konulması ve cümlelerin yazılışında bunların ödevlerine göre sıralandırılması uygun görülmüş ve maddedeki (saptandığı) kelimesi de (tesbit edildiği) şeklinde değiştirilecek üçüncü madde olarak yeniden yazılmıştır.

6. — Tasarrufların 7 ve 9 nci maddeleri bir arada mütalâa edilmiş ve bu suretle tasarıdaki 9 nci madde tadil edilerek 4 nci madde olarak ve 7 nci madde değişik şekliyle 5 nci madde olarak tedvin olunmuştur. Yeni Dördüncü madde ile Köy okullarına şimdiye kadar tahsis edilmiş olan devlet ve köye ait nizasız ve ihtilâfsız topraklar ile aynı şartlar altında verilecek olan toprakların çeşitli suretlerle işletilmesinden elde edilecek olan gelirin gene okulların türlü hizmetlerine sarfedilmek üzere köy sandığına irat kayıt edildiğini ifade eden bir hüküm konulmuştur.

7. — Tasarrufların 8 nci maddesinin birinci fıkrasındaki (saptandığı) kelimesi (anlaşıldığı) olarak değiştirilmiş ve kamulaştırma işinin köy kanununun 44 nci maddesine göre yapılmasını gösteren ikinci fıkranın sonuna Köy Kanunundaki umumî prensibe uyularak kamulaştırma hakkında ilçe ve ilçe idare kurulları tarafından verilen kararların katî ve nihai olacağını gösteren bir hüküm ilâve edilmiş ve

üçüncü fıkranın da aynen alınması suretiyle madde altıncı madde olarak yeniden tedvin edilmiştir.

8. — Tasarının onuncu maddesinde derpiş olunan toprağı Komisyonumuzca kabul edilen umumi prensipe uyularak kaldırılmış bulunduğundan bu maddenin birinci cümlesi okula tahsis olunan Devlet topraklarının Maliye ve Tarım Bakanlıklarının muvafakatı alınarak uygulama bahçesi temini için değiştirilebileceği şekline sokulmuş, ikinci cümle kaldırılmış ve madde yedinci madde olarak yeniden yazılmıştır.

9. — Tasarının on birinci maddesi ile derpiş olunan esas prensip Komisyonumuzca memnulukla karşılanmış, ancak maddenin normal emeklilik dışında başka bir hal düşünmemiş olduğu görülerek malûliyet ve diğer sebeplerle emekliye çıkarılacak öğretmenlerin ve sağlık memurlarının hangi şartlarla ve ne miktar para ile emekliye sevkedileceği noktası üzerinde durulmuş, Millî Eğitim Bakanlığı Mümessilinin verdiği izahatta 3803 sayılı Kanunun 20 nci maddesine dayanılarak yürürlüğe konulmuş olan tüzükte bu durumun gözetildiğinin bildirilmesi üzerine tüzük incelenmiş, fakat tüzüğün Komisyonumuzca aranan hususları şumulü içine almadığı neticesine varılmakla maddenin (a) fıkrası sonuna müstakil bir hüküm ilâve edilmiş ve bu suretle normal emeklilik dışındaki emeklilik hükümlerinin tüzükle tesbiti ve eldeki tüzüğün bu kanun esaslarına göre tamamlanması uygun görülmüştür.

Aynı zamanda emekliye çıkarılacak öğretmen ve sağlık memurlarının bu madde ile derpiş olunan 4753 sayılı Kanunun hükmüne göre topraklandırılmaları ve topraksız köylüye yapılan diğer yardımlardan faydalanmalarına müteadair fıkra, enstitü mezunlarının emekliye ayrılıncaya kadar geçecek zaman içinde mezkûr kanunun tamamen tatbik edilerek emekliliğin tahakkuku zamanında bu kanuna göre verilecek toprak ve yapılacak yardımın bulunmaması çok muhtemel görüldüğünden böyle bir yardımın hak olarak maddede bırakılması uygun görülmiyerek çıkarılmıştır.

Aynı maddenin (a) bölümünün son fıkrasına göre 25 yıldan sonra yapılacak hizmetlerin her yılı için emeklilik ücretine % 2 zam edil-

mesi malî takat bakımından uygun görülmiyerek % 1 re indirilmiştir.

(A) fıkrasında (Mevcut alacakları) tâbirinin maksadı ifade etmediği görülerek (Sandığın mevcudu ve alacakları) olarak vuzuhtandırılmış ve (a) fıkrası 8 nci maddenin (a) fıkrası olarak yeniden yazılmıştır.

Aynı maddenin (b) fıkrası ile tesis olunan sağlık ve sosyal yardım sandığından 4274 sayılı Kanunun 66 nci maddesine göre faydalanabileceklerin daha şumulü olduğu görüldüğünden (b) fıkrasının son cümlesi olarak bunu sağlayan bir hüküm konulmuştur. Bu sandık ile güdülen gayenin Maliye temsilcisinin izah ettiği şekilde Hükümet tasarısının on ikinci maddesi ile tedahül ettiği görülmüş, bunu bertaraf etmek maksadiyle bu fıkranın sonuna (Sağlık ve sosyal yardım sandığı 9 ncu madde dışında kalan yardımları yapar.) hükmü ilâve olunmuştur.

10. — Tasarının on ikinci maddesi Memurin Kanununun 84 ncü maddesinde zikri geçen hastalık izninden ve 4598 sayılı Kanun mucibince Devlet memurlarına yapılan yardımlardan köy enstitü mezunu öğretmen ve sağlık memurlarının faydalanmasını temin eden bir maddedir. Maddenin tedvin şekli uygun görülmediğinden kanun ve madde isimleri yazılmak suretiyle yeniden tedvini uygun görülmüş, çocuk zammı Hükümet teklifine uyularak 5 lira olarak bırakılmış ve madde 9 ncu madde olarak yazılmıştır.

11. — Tasarının geçici birinci maddesi 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunların hükümlerine göre kamulaştırılmış toprakların sahiplerinin müracaatı halinde 1948 yılı sonuna kadar tasfiyesini derpiş etmektedir. Maddenin birinci cümlesi vuzuhsuzluk ifade ettiğinden düzeltilmiş ve madde sonuna geçim toprakları üzerine öğretmen ve sağlık memurları için bina yapılmış olduğu takdirde bina yeri ile birlikte 500 metre kare bir sahanın tasfiyeden istisna edilmesini sağlayan bir hüküm eklenmiştir.

12. — Tasarının geçici ikinci maddesi kısmen veya tamamen tasfiye edilmiş geçim toprakları dolayısıyla ücrete geçebilecek öğretmenlere ait olduğundan komisyonumuzca kabul edilen umumi prensipe uyularak kaldırılmış ve bunun yerine yeniden tedvin edilen bir geçici ikinci madde konulmuştur. Bu madde ile tasfi-

ye harici kalan kamulaştırılmış arazi ile okula tahsis olunmuş Devlet ve köy topraklarının komisyon teklifinin 4 ncu maddesindeki esaslar dairesinde köy tüzel kişiliklerine bırakması düşünülmüştür.

13. — Tasarının geçici üçüncü maddesi geçim toprağı alan öğretmenlere ait hüküm çıkarılmak suretiyle geçici dördüncü madde olarak yazılmış ve komisyonumuzca geçici bir üçüncü madde tedvin olunmuştur. Kanunun dördüncü maddesinin izahında arzedildiğ üzere tamamen ücrete geçirilen enstitü mezunu öğretmen ve sağlık memurlarına 3803, 4274, 4459 sayılı Kanun hükümlerine göre verilmiş olan tarım araçlarının toptan tasfiyesi icabettiğinden komisyonumuz bu maksadı sağlamak üzere geçici üçüncü maddeyi yenibaştan yazmıştır. Ancak tasfiye edilecek tarım araçları içerisinde enstitü mezunlarının alıştıkları istihsal ve iş hayatını ilgilendiren kısımlarının mezunların elinden alınması halinde yenisinin temininin doğuracağı zorluklar bakımından diledikleri takdirde kendileri için lüzumlu gördükleri araçları demirbaş kaydındaki fiyatlarla almak hakkının tanınması komisyonumuzca uygun görülmüştür.

14. — Hükümet tasarısının geçici üçüncü maddesi geçici dördüncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

15. — Tasarının geçici dördüncü maddesi metindeki madde numaraları değiştirilmek suretiyle geçici beşinci madde olarak bırakılmıştır. Yalnız bu maddenin birinci fıkrasının sonunda tazminat kelimesinden sonra aynı yardımlara taallük eden (ve 531 nci bölümün 5 nci maddeleri) kelimeleri eklenmiş ve bu suretle ödenek ihtiyacının karşılanması sağlanmıştır.

16. — Tasarının 13 ncu maddesi tasarıda adı geçen ve Komisyonumuzca bu tasarı ile ilgili görülen kanunların ilga edilen maddelerinin ve değiştirilen ibarelerinin tasrihi suretiyle 10 ncu madde olarak yeniden yazılmıştır.

17. — Tasarıya 11 nci madde olarak Enstitü mezunlarına verilecek ücretlerin fevkalâde zammata tâbi olmadığını ve bu kanunun neşrinden sonra aynı yardımı alamıyacaklarını belirten bir hüküm ilâve edilmiştir.

18. — Tasarının 14 ve 15 nci maddeleri 12 ve 13 ncu olarak bırakılmıştır.

Yukarda arzedilen tadilleri ile tasarı oybirliği ile tasvip edilmiştir.

19. — Görüşmeler sırasında Enstitü mezunu sağlık memurlarının tasfiyeye tâbi binek hayvanlarının kendilerine bırakılması temayülü kuvvetle hissedilmiş, fakat Sağlık Bakanlığı mümessili tarafından bu hayvanların sağlık memurlarında bırakılması halinde bundan sonra mezun olacaklara da Bakanlıkça hayvan verilmesi icabedeceği, halbuki bakanlığın şehir ve kasaba sağlık memurlarına da hayvan vermemekte olduğu, bugüne kadar verilmiş hayvanların tarım aracından sayıldığı, bunlara binek hayvanı verilmek iktiza ettiği takdirde müstakil bir madde tedvini cihetine gidilmesi icabettiği, eldeki kanunun mevzu bakımından bununla alâkalı olmadığı bildirilmiş ve Sağlık memurlarının hepsinin durumu üzerinde Bakanlıkça bazı çalışmalarda bulunulduğu ilâve edilmiştir.

Köylü sağlığı ile ilgili bulunan ve bilfiil köyleri dolaşmakta olan bu memurlara binek hayvanı verilmesini temin eden bir kanunun Bakanlıkça süratle Yüksek Meclise sunulması temennisini Komisyonumuz yerinde görmüştür.

20. — Yine görüşmeler esnasında Enstitü mezunlarının evlerini kendilerinden beklenen yeni zihniyet ile döşemeleri umulursa da maddi imkânsızlık sebebiyle bunu yapamadıkları ve büyük emeklerle hazırlanan yeni evlerin pek iptidai şartlarla gelişigüzel döşenmesine çalışıldığı görüldüğünden bu evlere demirbaş olarak karyola, masa, sandalye, dolap ve kütüphane gibi münevver bir insanın daima muhtağ olduğu en basit eşyanın teçhizat bedelinin artırılması suretiyle temin edilmesinin muvafık olacağı neticesine varılmış ve Sayın Milli Eğitim Bakanından bu cihetin temini temennisinde bulunulmuştur.

Yeni çıkacak olan Enstitü mezunlarının bu kanun tasarısı kabul edildiği takdirde geçim toprağı ve donatım verilmiyeceğinden Yüksek Meclisin çalışmalarına tekrar başlamasından evvel vazifeleri başında bulunmaları gereken Enstitü mezunlarının sıkıntıya düşmemeleri için kanunun ivedilik ile müzakeresinin teminine delâletleri arzı ile Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı

Sözcü

Tokad

Kars

R. A. Sevengil

Tezer Taşkıran

Kâtip
Diyarbakır
Vedat Dicleli
Ankara
F. Öymen
Aydın
N. Göktepe
Çorum
S. Karafakıoğlu
Ankara
N. C. Akkerman
Antalya
Dr. G. Kahraman
Balıkesir
F. Tiritioğlu
Denizli
Cemil Çalgüner
Antalya
R. Kaplan
Bursa
A. Duru

Giresun
Dr. G. K. Zaimoğlu
İzmir
S. Gülcüoğlu
Ordu
Dr. Z. M. Sezer
Yozgad
Dr. K. C. Berksoy
İsparta
S. Köksal
Maraş
Dr. K. Bayazit
Trabzon
M. R. Tarakçıoğlu
Yozgad
İ. Olgun
İzmir
E. Çınar
Maraş
E. Soysal
Urfa
S. K. Yetkin

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle Köy Sağlık memurlarının geçimlerini düzenlemek üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunlara ek kanun tasarısı

MADDE 1. — Köy Enstitüsünden mezun olan öğretmenler Millî Eğitim Bakanlığınca, Sağlık memurları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca ayda (100) lira ücretle tâyin olunurlar. Başarı ile hizmet gördükleri usulüne göre saptanan öğretmen ve sağlık memurlarının ücretleri her üç yılın bitiminde (10) lira artırılır. Bu öğretmenlerle sağlık memurlarının istihkakları 3 ayda bir peşin olarak yılda dört defa da ödenir. Öğretmenlerin aylık ücretleri ve vazife mahalline gitmek için zaruri yol masrafları Millî Eğitim Bakanlığı sağlık memurlarının aylıkları ve zaruri yol masrafları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bütçesinden verilir.

MADDE 2. — Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerden, mülkiyeti üzerinde ihtilâf bulunmayan Devlet arazisinden veya köy toprağından geçim toprağı tahsis edilmiş ve tarım araçları ile donatılmış olan köy okullarından görevli olanlara birinci maddede yazılı esaslara göre ayda (50) lira ücret verilir. Bu durumdaki öğretmenlerin ücretleri her üç yılın bitiminde birinci maddede esaslar dâhilinde (5) lira artırılır.

MADDE 3. — Geçim toprağı tahsis edilmiş köy okullarına tâyin edilen öğretmenler göreve başladıkları tarihten itibaren bir yıl çalıştıktan sonra geçim toprağından faydalanarak çalışmayı dilekdikleri ve durumları İl Millî Eğitim ve Tarım Müdürlerinin müşterek raporu ile bu yolda çalışmaya elverişli bulunduğu belirtildiği takdîro-

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRTİŞİ

Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle Köy Sağlık memurlarının geçimlerini düzenlemek üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunlara ek kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

de bu okullara Millî Eğitim Bakanlığınca verilecek ödenekle demirbaşa kaydedilmek üzere çift, irat hayvanları, ıslah edilmiş tohum, cins fidan ve gerekli tarım aletleri verilir. Bu topraktan, hayvanlardan ve araçlardan intifa hakkı öğretmene aittir. Demirbaş dışında üretilen hayvanlar öğretmenin zâtî malıdır. Bu suretle çalışmayı kabul eden öğretmenlere ikinci maddede yazılı esaslar dâhilinde ücret verilir.

MADDE 4. — Geçim toprağı sağlanmış ve donatılmış köy okullarında çalışan öğretmenlerden, bunlardan faydalanmayı istemiyenler veya bu yolda çalışmalarını asıl ödevleri olan öğretmenliğe engel olacağı Millî Eğitim ve Tarım Müdürlüğünün müşterek raporu ile belirtilenler Bakanlığın onamı ile ve okul demirbaşındaki tarım araçları geri alınmak şartı ile birinci maddede yazılı ücreti alırlar. İade edilen demirbaşlar mahallinde satılır ve parası Devlet Hazinesine irat kaydolunur.

MADDE 5. — Köy okullarının bitişiğinde veya yakınında bir uygulama bahçesi bulunur. 30 - 60 öğrencisi bulunan tek öğretmenli köy okullarında uygulama bahçesi (50) ar'ı geçemez. Öğrenci sayısı 60 - 120 arasındaysa uygulama bahçesi bir hektarı bulabilir. Öğrenci ve öğretmen sayısı gözönünde tutularak uygulama bahçesi bu nispete göre genişletilir. Bu bahçede öğrenciler, öğretmenleri ile birlikte bölgenin tarım istihsal nevelerine göre tarım derslerini uygulatırlar. Bahçeden intifa hakkı öğretmenlerindir. Uygulama bahçesinin işletilmesi için gerekli fidan, tohum, tarım araçları ve hayvanlar okul demirbaşına kaydedilmek üzere Millî Eğitim Bakanlığınca verilecek ödenekle sağlanır. Uygulama bahçesinde bölge özelliklerine göre kurulacak tesislerin nelerden ibaret olacağı İl Millî Eğitim ve Tarım Müdürlüklerinin iştirak ettikleri Komisyon tarafından kararlaştırılır.

MADDE 6. — Uygulama bahçesinde kurulan tesisler idare âmirleri, gezici başöğretmenler, Millî Eğitim ve Tarım Müdürleri tarafından denetlenir. Kuraklık, yangın, sel, hayvan ve nebat hastalıkları yüzünden ve öğretmenin takdiri olmaksızın bu tesislerde vukua gelen zarar usulü dâhilinde saptandığı takdirde Millî Eğitim Bakanlığından verilecek ödenekle taz-

Geçici K.

MADDE 2. — Köy okullarının bitişiğinde veya yakınında bir uygulama bahçesi bulunur. Bu bahçe mahallî şartlara, öğrenci ve öğretmen sayısına göre iki dekaradan az on dekaradan çok olamaz. Bu bahçede öğrenciler, öğretmenleriyle birlikte bölgenin tarım istihsal nevelerine göre tarım derslerini uygulatırlar. Bahçenin ürünleri öğretmenlerindir. Uygulama bahçesinin işletilmesi için gerekli fidan, tohum, tarım araçları ve hayvanlar okul demirbaşına kaydedilmek üzere Millî Eğitim Bakanlığınca verilecek ödenekle sağlanır. Uygulama bahçesinde bölge özelliklerine göre kurulacak tesislerin nelerden ibaret olacağı il Millî Eğitim ve Tarım Müdürlüklerinin iştirak ettikleri komisyon tarafından kararlaştırılır.

MADDE 3. — Uygulama bahçesinde kurulan tesisler idare âmirleri, Bakanlık müfettişleri, Millî Eğitim ve Tarım Müdürleri, ilk öğretim müfettişleri, gezici başöğretmenler tarafından denetlenir. Kuraklık, yangın, sel, hayvan ve nebat hastalıkları yüzünden ve öğretmenin takdiri olmaksızın bu tesislerde vukua gelen zarar usulü dâhilinde tesbit edildiği

Hü.

min edilir. Bu tesislere zarar gelmesinde kusurlu görülen öğretmen hakkında kanun kovuşturması yapılır ve zarar kendisine ödetilir.

MADDE 9. — 6. madde gereğince köy okulu-na tahsis edilip henüz öğretmeni bulunmayan köylerde veya öğretmeni tarafından işletilmeyen yerlerde, bu topraklar köy ihtiyar kurulunun kararı, illerde valiliğin ilçelerde kaymakamın onamı ile köy halkı tarafından imece ile işletilir. Hâsıl olan gelir okul yapımı, okul eksiklerinin giderilmesi başta olmak üzere köyün geri kalan mecburi işlerine harcanmak için köy bütçesine irat kaydolunur.

MADDE 7. — Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerin çalışacakları köy okullarına ikinci maddede yazılı esaslar dahilinde geçim toprağı tahsis olunur. Buralarda yapılacak tarım istihlal nevelerine ve iklim ve toprak şartlarına göre tahsis olunacak geçim toprağının miktarı, Millî Eğitim Bakanlığında Maliye, Tarım, İçişleri Bakanlıklarının temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından normlara bağlanır. Memleketin muhtelif bölgelerinde bir çiftçi ailesinin geçimine yetecek toprağın miktarını belirten bu normların cetveli Bakanlar Kurulu tarafından onanır. Bu normlara göre geçim toprağı tahsisi işleri ile uğraşmak üzere İl ve İlcelerde (Okula geçim toprağı tahsisi komisyonu) kurulur. Köy okuluna toprak tahsisi komisyonları illerde vali, ilçelerde kaymakamın yetkili kılacakları bir memurun başkanlığında merkez veya ilçe Millî Eğitim Memurları ile Tarım, Millî Emlâk, Tapu, Özel Saymanlık idarelerinden görevlendirilecek birer memurdan ve tahsis yapılacak köyün muhtarından ve köy ihtiyar kurulunun seçeceği bir kişiden kurulur. Tahsis Komisyonu okula verilecek toprağın istihlal verimini, bu toprağın öğretmen tarafından esas ödevini aksatmayacak şekilde işletilmesi mümkün olup olmadığını, varsa zilyedinin geçimin durumunu gözönünde bulundurulur. Tahsis işlemine itiraz mercii il idare kurullarıdır.

Geçici K.

takdirde Millî Eğitim Bakanlığında verilecek ödenekle tazmin edilir. Bu tesislere zarar gelmesinde kusurlu görülen öğretmen hakkında kanun kovuşturması yapılır ve zarar kendisine ödetilir.

MADDE 4. — Köy okullarına şimdiye kadar tahsis edilmiş olan Devlet ve köye ait nizasız ve ihtilâfsız topraklarla aynı şartlar dâhilinde verilecek olan topraklar, köy ihtiyar meclisinin kararı, illerde vali, ilçelerde kaymakamın onamı ile köy halkı tarafından imece vesair suretlerle işletilir. Hâsıl olan gelir okul yapımı, okul araçları temini ve okul eksiklerinin giderilmesi başta olmak üzere köyün geri kalan mecburi işlerine harcanmak üzere köye irat kaydolunur.

MADDE 5. — 4 neü maddeye göre köy okullarına verilecek olan topraklar için illerde vali, ilçelerde kaymakamın yetkili kılacakları bir memurun başkanlığında bir komisyon kurulur. Bu komisyon merkez veya ilçe Millî Eğitim memurlarıyla Tarım, Maliye, Tapu, Özel İdareler tarafından görevlendirilecek birer memurdan ve tahsis yapılacak köyün muhtarından ve köy ihtiyar meclisinin seçeceği bir kişiden teşekkül eder. Komisyon okula tahsisi icabeden Devlet malı toprakların cins, miktar ve yerini gösteren bir tutanak düzenliyerek valiliğe gönderir. Tutanak valilik yoluyla Maliye Bakanlığına gönderilir. Ve Maliye Bakanlığının onamıyla o yer parasız olarak köy okulu adına tahsis olunur.

İlî.

Geçici K

MADDE 8. — Uygulama bahçesi için lüzumlu toprağın tahsis yolu ile sağlanamayacağı Valilikçe saptandığı takdirde bu toprağın bir kısmı veya tamamı satın alınır; veya kamulaştırılır.

Uygulama bahçesinin satın alınmasına veya kamulaştırılmasına valilik karar verir; Satınalma ve Kamulaştırma işlerinde Köy Kanununun 44. maddesi uygulanır. Satın alınacak veya kamulaştırılacak uygulama bahçesini tâyin ederken ihtiyar kuruluna gezici başöğretmen, varsa tarım öğretmeni ve bölge ilköğretim müfettişi de katılır. Karar çoklukla verilir, İlcelerde kaymakamın, merkez ilçelerinde valiliğin onamı ile yürürlüğe girer. Arazisi kamulaştırılan kimse- nin itiraz mercii merkez ilçelerinde il, ilçelerde ilçe idare kurullarıdır.

Satınalma ve kamulaştırma bedeli köy sandığından usulüne uygun olarak ödenmedikçe araziye el konamaz;

MADDE 10. — Tahsis olunan geçim toprağı Maliye ve Tarım Bakanlıklarının muvafakati alınarak uygulama bahçesi sağlanmak üzere değiştirilebilir. 6. maddede yazılı geçim toprağı tahsisi komisyonu bu işleri de görür.

MADDE 11. — Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle Sağlık memurları için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tüzel kişiliği olan ve mercii Millî Eğitim Bakanlığı bulunan (Köy öğretmenleri ve Köy Sağlık memurları Emeklilik Sandığı ve Köy Öğretmenleri ve Köy Sağlık Memurları Sosyal Yardım Sandığı kurulmuştur.)

A. Emeklilik sandığının sermayesi ve gelirleri şunlardır:

1. Millî Eğitim ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıkları bütçelerine Köy öğretmenleri ve Köy Sağlık memurları gideri olarak her yıl konulacak ödenek toplamlarının binde biri.

2. Aylıkları artırılan sandığa dahil köy öğretmenlerinin ve sağlık memurlarının ücretlerinden kesilecek ilk aylık zamları;

3. Sandık sermayesinin bütün gelirleri ile her türlü çeşitli gelirler.

Emeklilik sandığının mevcut alacakları Devlet mallarına mahsus hak ve rüçhanları haizdir. Bu paralar ve alefûmum aidat ile faiz ve temettülleri

MADDE 6. — Uygulama bahçesi için lüzumlu toprağın tahsis yoluyla sağlanamayacağı valilikçe anlaşıldığı takdirde bu toprağın bir kısmı veya tamamı satın alınır, veya kamulaştırılır.

Uygulama bahçesinin satın alınmasına veya kamulaştırılmasına valilik karar verir; Satınalma ve kamulaştırma işlerinde Köy Kanununun 44. ncu maddesi uygulanır. Satın alınacak veya kamulaştırılacak uygulama bahçesini tâyin ederken ihtiyar kuruluna gezici başöğretmen, varsa Tarım öğretmeni ve bölge ilk öğretim müfettişi de katılır. Karar çoklukla verilir, ilçelerde kaymakamın, merkez ilçelerinde valiliğin onamıyla yürürlüğe girer. Arazisi kamulaştırılan kimsenin itiraz mercii merkez ilçelerinde il, ilçelerde ilçe idare kurullarıdır. İdare kurullarının bu husus hakkındaki kararlarına söz yoktur.

Satınalma ve kamulaştırma bedeli köy sandığından usulüne uygun olarak ödenmedikçe araziye el konamaz.

MADDE 7. — Okula tahsis olunan Devlet toprakları Maliye ve Tarım Bakanlıklarının muvafakati alınarak uygulama bahçesi sağlanmak üzere değiştirilebilir.

MADDE 8. — Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle sağlık memurları için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tüzel kişiliği olan ve mercii Millî Eğitim Bakanlığı bulunan «Köy öğretmenleri ve köy sağlık memurları emeklilik sandığı ve köy öğretmenleri ve köy sağlık memurları Sosyal Yardım Sandığı» kurulmuştur.

a) Emeklilik sandığının sermayesi ve gelirleri şunlardır:

1. Millî Eğitim ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıkları bütçelerine köy öğretmenleri ve köy sağlık memurları gideri olarak her yıl konacak ödenek toplamlarının binde biri.

2. Aylıkları artırılan sandığa dâhil köy öğretmenlerinin ve sağlık memurlarının ücretlerinden kesilecek ilk aylık zamları.

3. Sandık sermayesinin bütün gelirleriyle her çeşit gelirler.

Emeklilik Sandığının mevcudu ve alacakları Devlet mallarına mahsus hak ve rüçhanları haizdir. Bu paralar ve alefûmum aidat ile

Hü.

hiç bir harç ve resme tâbi olmadığı gibi haciz ve temlik de edilemez.

Hizmet süresi 25 yılı dolduran sandığa dâhil köy öğretmenleri ve sağlık memurları emekliliğe ayrılmayı isteyebilirler. Bu gibiler son aldıkları ücretin yarısı ile tekaüt edilirler. Kendilerine 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu gereğince fiilen çiftçilik yapmak üzere toprak tahsis olunur ve topraksız köylüye yapılan diğer yardımlar yapılır.

Emeklilik ücretleri üç ayda bir peşin olarak ödenir. 25 yıldan fazla hizmetin her yılı için emeklilik ücretlerine % 2 zammedilir.

B) Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığının sermayesi ve gelirleri şunlardır:

1. Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine Köy enstitüleri giderleri adı ile her yıl konulacak ödenek toplamının binde biri;

2. Sandığa dâhil öğretmenlerle Köy Sağlık memurlarının aylıklarından kesilecek % 1 ler;

3.. Bağışlar;

4. Sandık sermayesinin gelirleri ile sair çeşitli gelirler.

Her iki sandıktan yapılan ödemeler Sayıştay vizesine tâbi değildir.

Geçici K

faiz ve temettüleri hiçbir harç ve resme tâbi olmadığı gibi haciz ve temlik de edilemez.

Hizmet süresi 25 yılı dolduran sandığa dâhil köy öğretmenleri ve sağlık memurları emekliliğe ayrılmayı isteyebilirler. Bu gibiler son aldıkları ücretin yarısıyla tekaüt edilirler.

Mâlûliyet ve sair sebeplerle normal hizmet süresinden az hizmet karşılığında tanınacak emeklilik hakları 3803 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde belirtilen tüzükle tesbit olunur.

Emeklilik ücretleri üç ayda bir peşin olarak ödenir. 25 yıldan fazla hizmetin her yılı için emeklilik ücretlerine % 1 zammedilir.

b) Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığının sermayesi ve gelirleri şunlardır:

1. Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine köy enstitüleri giderleri adıyla her yıl konulacak ödenek toplamının binde biri.

2. Sandığa dâhil öğretmenlerle köy sağlık memurlarının aylıklarından kesilecek % 1 ler.

3. Bağışlar.

4. Sandık sermayesinin gelirleriyle sair çeşitli gelirler.

Bu sandığa eğitimci, köy enstitüsünde vazife gören öğretmenler, usta öğreticiler ve memurlarla gezici öğretmen ve gezici başöğretmenler ve bölge ilköğretim müfettişleri üye olabilirler.

Sandık 9 ncu madde dışında kalan yardımları yapar.

Her iki sandıktan yapılan ödemeler Sayıştay vizesine tâbi değildir.

MADDE 9. — Köy Enstitüsü mezunu öğretmen ve sağlık memurları 788 sayılı Memurin Kanununun 84 ncu maddesi ve 4598 sayılı Kanunla Devlet memurlarına tanınmış olan bütün haklardan istifade ederler. Aneak bunlara her çocuk için 5 lira verilir.

MADDE 12. — Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle sağlık memurları hastalık izni, sağtma giderlerinin Devletçe ödenmesi, kendisinin veya karısının ölümü halinde, çocuklarının doğumunda ve diğer hususlarda Devlet memurlarına bahşedilen her türlü hak ve menfaatlardan aynı suretle yararlanırlar. Öğretmenlerle sağlık memurlarına her çocuk için ayda 5 lira çocuk zammı verilir.

GEÇİCİ MADDE 1. — 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunların yürürlüğe girmesindenberi kamulaştırılmış geçim topraklarının sahipleri 1948 yılı sonuna kadar usulüne göre ilgili makamlara başvurdukları takdirde kamulaştırma bedeli köy sandığına tamamen geri verilmek

GEÇİCİ MADDE 1. — 3803 ve 4274, 4459 sayılı kanunlar hükümlerine göre arazisi, enstitü mezunu öğretmenlerin ve sağlık memurlarının geçim toprağı olarak kamulaştırılmış bulunanlar 1948 yılı sonuna kadar illerde valiye ilcelerde kaymakama başvurdukları takdirde ka-

Hü.

şartı ile bu topraklar eski sahiplerine geçebilir. Köy bütçesine irat kaydedilen bu paralar okul yapımına, okul eksiklerinin giderilmesine, okul uygulama bahçesi sağlanılmasına harcanır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Satınalma, kamulaştırma veya tahsis yolu ile geçim toprağı sağlanmış köy okullarının geçim topraklarının kısmen veya tamamen tasfiye edilmiş olması halinde, bu okullarda çalışan öğretmenler okul tarım işletmesi için verilen demirbaşları aynen iade ederler. Ve birinci maddede yazılı ücreti alabilirler. Geri alınan demirbaşlar hakkında 4. maddenin son fıkrasındaki hüküm uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — İşbu kanunun yayım tarihinde kıdem süreleri 3 yılı bulmuş enstitü mezunu Köy öğretmenleri ile sağlık memurlarından başarıları usulüne göre saptanmış olup durumları 1. maddeye uyanlara 110, 2. maddeye uyan öğretmenlere 55 lira ücret verilir.

GEÇİCİ MADE 4. — Bu kanunun birinci ve geçici üçüncü maddelerine göre öğretmenlerin artan ücret farkları ile 12. maddeye göre öğretmenlere verilecek ödenekler ve çocuk

Geçici K.

mulaştırma bedeli köy sandığına tamamen geri verilmek şartıyla bu topraklar eski sahiplerine geçebilir. Köy bütçesine irat kaydedilen bu paralar okul yapımına, okul eksiklerinin giderilmesine, okul uygulama bahçesi sağlanmasına harcanır.

Üzerine öğretmen ve sağlık memurları için evi yapılmış geçim topraklarından bina yeri dâhil 500 metrekarelik kısmın bedeli tenkis edilerek geri verilmez.

GEÇİCİ MADDE 2. — Geçici 1. madde gereğince tasfiye edilememiş veya Devlet ve köy tarafından okula tahsis olunmuş topraklar bu kanunun 4. maddesi hükümlerine göre köy tüzel kişiliğine bırakılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Köy okullarının ve Sağlık memurlarının donatımı için Millî Eğitim ve Sağlık Bakanlıkları bütçelerinden verilen ödeneklerle satın alınan tarım demirbaşları için Köy Enstitülerine lüzumlu olanlar Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ayrılır. Geri kalanları satılmak üzere Malmüdürlüklerine devrolunur. Tohumluklar öğretmenlere bırakılır.

Bu tasfiye Millî Eğitim Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı arasında kararlaştırılacak esaslar dâhilinde 2490 sayılı Kanuna göre 1948 yılı sonuna kadar bitirilir.

Öğretmen ve Sağlık memurları satılmak üzere Malmüdürlüklerine teslim mecbur oldukları hayvan ve diğer demirbaşları diledikleri takdirde demirbaş kaydındaki fiyatlarıyla kendileri satın alabilirler.

GEÇİCİ MADDE 4. — İşbu kanunun yayımı tarihinde kıdem süreleri 3 yılı bulmuş Enstitü mezunu köy öğretmenleriyle Sağlık memurlarından başarıları usulüne göre onanmış olanlara 110 lira ücret verilir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunun 1. ve geçici 4. maddelerine göre öğretmenlerin artan ücret farklarıyla 9. maddeye göre öğretmenlere verilecek ödenekler ve çocuk zamları